

İyi Yönetişim İlkeleri

Muhittin Acar

23.07.2019, 09:30-12:30

Dünya Bankası, OECD, AB ve BM gibi uluslararası kuruluşların da etkisiyle yönetim kavramının siyasi-idari reform girişimlerinde ve akademik yayınlarda kullanımı son yıllarda müthiş bir yaygınlık ve çeşitlilik kazanmıştır. Bugün itibariyle yönetim; farklı düzlemlerde (yerel, bölgesel, ulusal ve küresel), sektörlerde (kamu, özel ve sivil) ve disiplinlerde (siyaset, iktisat, maliye, kamu yönetimi, çevrebilim...) değişik yaklaşımlarla (normatif, betimleyici ve eleştirel...) yürütülen bir dizi araştırma ve tartışmanın odağında yer almaktadır. Dolayısıyla, tarihi, teorik ve tematik yönleriyle doğru kavranması büyük önem taşımaktadır.

İçerik akışı

Yönetişim kavramının etimolojik kökenine ve değişkenlik tanımlarına dair paylaşımın ardından, yönetişimin farklı bağlamları, boyutları ve bileşenleri tanıtılacaktır. Bu kapsamda, yönetim süreçlerine ve sonuçlarına dair (demokratikleşme, toplumsal güven ve mütekabiliyetin gelişmesi, sürdürülebilir kalkınma ve kurumların gerçeğe dönüşmesi, yaşam kalitesinin artması, ekonomilerin ve şirketlerin rekabet gücünün yükselmesi gibi) yaygın söylemler bütüncül ve eleştirel bir yaklaşımla ele alınacaktır. Son olarak, iyi yönetim ilkeleri tanıtılıp, tartışılacaktır.

Çarpıcı olgu/Vaka örneği

WB-WGI, WJP-Rule of Law Index (Türkiye'nin Konumu)

Kavramsal Çerçeve

En geniş anlamıyla 'gücün kullanımına dair gelenekleri ve kurumları' ifade eden yönetim, çok-aktörlü, çok faktörlü ve çok-vektörlü bir ağbağ toplumu tasavvuru ekseninde, siyasi-idari sistemin paydaşları arasında dikey ilişkiler yerine yatay ilişkilerin kurgulanmasını, karar verme ve sorun çözme süreçlerinde etkileşimi, müzakereyi ve uzlaşmayı esas almaktadır.

Farklı kaynaklarda sayı ve içerik olarak değişkenlik arz etmekteyse de, bu derste ağırlıklı olarak tartışılacak iyi yönetim ilkeleri şunlardır: Öngörülebilirlik, Şeffaflık, Hesapverebilirlik, Sorumluluk, Hakkaniyet, Katılımcılık, Etkililik.

Önemle vurgulanmalıdır ki, iyi yönetim; bir dizi ilke ve kuralı listelemekle başarılacak bir hedef olmaktan çok, o ilke ve kuralların yetkili kişiler ve kurumlar tarafından nasıl algılandığıyla ve ne ölçüde uygulamaya aktarıldığıyla daha yakından ilgilidir. Yönetişim aynı zamanda yöneten-yönetilen ilişkilerini biçimlendiren bir kültürdür; etkileşimlere yön veren zihni yol haritasıdır; karar verme, kaynak tahsisi, siyasa önceliklerinin belirlenmesi ve çatışmaların çözümü süreçlerinde esas alınan usul ve üsluptur.

- Acar, Muhittin (2004) Örgüsel Yönetim. Ankara: Nobel.
- Banger, Gürcan (2011) Sivil Toplum Örgütleri İçin Yönetişim Rehberi. Ankara: STGM Yayını.
- Commission of the European Communities (2001) European Governance-A White Paper. Brussels: COM.
- Grindle, Merilee S. (2007) Good Enough Governance Revisited, Development Policy Review, 25 (5): 553-574. <https://www.youtube.com/watch?v=JYH1tnbdH8M>
- Jessop, Robert (2003) Governance, Governance Failure, and Meta-Governance, https://www.ceses.cuni.cz/CESES-136-version1-3B_Governance_requisite_variety_Jessop_2002.pdf
- Koomian, Jan & Svein Jenfort (2009) Meta-Governance: Values, Norms and Principles, and the Making of Hard Choices, Public Administration, 87 (4), 818-836.
- Krasner, Stephen D. (2016) Autocracies Failed and Unfailed-Limited Strategies for State Building. Washington D.C.: Atlantic Council.
- Ostrom, Elenor (2009) Beyond Markets and States: Polycentric Governance of Complex Economic Systems, https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/2009/ostrom_lecture.pdf
- Rangan, Subramanian (2015) Kurumsal Yönetişim 2.0, Harvard Business Review-Türkiye (Mart).
- Rhodes, R.A.W. (2016) The Theory and Practice of Governance: The Next Steps, <http://www.raw-rhodes.co.uk/wp-content/uploads/2017/07/TheoryPractice-Governancedocx.pdf>
- Toksöz, Fikret (2008) İyi Yönetişim El Kitabı. İstanbul: TESEV Yayınları
- World Economic Forum (2016) Poly-Governance Models to Address Global Challenges.